

به نام خدا

فساد و توسعه اقتصادی

مطالعه تطبیقی-تاریخی ایران و مالزی

مولفان :

زینب عزیزی

دکتر حسین نژاد ممرآبادی

انتشارات بامن

(با همکاری سازمان چاپ و نشر ایران)

۱۴۰۳

سرشناسه: عزیزی، زینب، ۱۳۶۰-
 عنوان و نام پدیدآور: فساد و توسعه اقتصادی؛ مطالعه تطبیقی - تاریخی ایران و مالزی / مولفان
 زینب عزیزی، حسین حسین نژاد ممرآبادی.
 مشخصات نشر: انتشارات بامن (با همکاری سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۳.
 مشخصات ظاهری: ۳۸۷ص: جدول، نمودار.
 شابک: ۹-۶۴-۸۷۵۱-۶۰۰-۹۷۸-۶۰۰
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 یادداشت: کتابنامه: ص. ۳۵۵-۳۸۹.
 موضوع: فساد -- ایران -- پیشگیری -- سیاست دولت
 Corruption -- Iran -- Prevention -- Government policy
 فساد -- مالزی -- پیشگیری -- سیاست دولت
 Corruption -- Malaysia -- Prevention -- Government policy
 رشد اقتصادی -- ایران
 Economic development -- Iran
 رشد اقتصادی -- مالزی
 Economic development -- Malaysia
 اقتصاد تطبیقی
 Comparative economics
 موضوع: مالزی -- سیاست اقتصادی
 Malaysia -- Economic policy
 ایران -- سیاست اقتصادی -- قرن ۱۴
 Iran -- Economic policy - ۲۰th century

شناسه افزوده: حسین نژاد ممرآبادی، حسین، ۱۳۴۷ -
 شناسه افزوده: Hossein Nejad Mamarabadi, Hossein
 رده بندی کنگره: JF1۵۲۵
 رده بندی دیویی: ۳۵۳/۴۶۰۹۵۵
 شماره کتابشناسی ملی: ۹۱۳۵۹۲۷
 اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: فساد و توسعه اقتصادی: مطالعه تطبیقی - تاریخی ایران و مالزی
 مولفان: زینب عزیزی - دکتر حسین حسین نژاد ممرآبادی
 ناشر: انتشارات بامن (با همکاری سازمان چاپ و نشر ایران)
 صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۳

چاپ: مدیران

قیمت: ۳۸۸۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹-۶۴-۸۷۵۱-۶۰۰-۹۷۸-۶۰۰

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	مقدمه
۱۳	فصل اول: مالزی
۱۳	مقدمه
۱۹	جغرافیا، جمعیت
۲۱	سلسله مراتب سیاسی
۲۲	قانون اساسی
۲۳	ساختار فرهنگی مالزی
۲۳	تنوع ادیان
۲۵	تنوع قومی
۲۹	نقش اقلیت های چینی در اقتصاد منطقه
۳۱	حوادث مناقشه برانگیز در مالزی
۳۱	نقش برنامه سیاست نوین اقتصادی در حل اختلافات قومی
۳۶	استراتژی های رهبران مالزی در جهت رفع اختلافات قومی
۳۸	نقش ماهاتیر محمد در رفع اختلافات قومی
۴۰	نتیجه گیری
۴۱	آموزش و پرورش
۴۳	توسعه کیفی دانشگاه
۴۵	ساختار اقتصادی و توسعه در مالزی
۵۰	۱-صنعتی شدن

۵۵	۲- خصوصی سازی
۵۸	برنامه های توسعه مالی
۵۸	- برنامه چشم انداز
۵۹	- برنامه پنج ساله توسعه
۶۰	- ارزیابی نیمه اول برنامه پنج ساله
۶۱	- سیاست اقتصادی نوین (۱۹۷۱ - ۱۹۹۰)
۶۳	- سیاست توسعه نوین (۱۹۹۱ - ۲۰۰۰)
۶۶	گردشگری
۶۸	ساختار سیاسی مالی
۶۸	حزب آامنو
۶۹	دموکراسی در مالی
۷۴	آزادی رسانه ها
۷۶	صنعت رسانه در مالی
۷۸	دو دیدگاه متفاوت نسبت به ارتباطات در مالی
۸۰	کنترل دولتی رسانه ها در مالی
۸۲	تئوری آزادیخواهانه
۸۳	قوانین رسانه ای
۸۳	۱- آزادی بیان و آزادی اطلاعات
۸۵	۲- قانون مطبوعات چاپی و انتشار(پی.پی.پی.آ.)
۹۰	۳- قانون پخش
۹۱	۴- قانون امنیت ملی یا قانون آی. اس. آی
۹۳	۵- روکون نگارا
۹۴	۶- قانون اسرار رسمی
۹۴	۷- قانون فتنه

۹۶قانون برنامه ۸
۹۶۹- قوانین مربوط به اینترنت و فضای وب
۹۸نقش رسانه های مجازی در پیروزی انتخاباتی ماهاتیر محمد
۹۹موضع دولت در رسانه های مجازی
۱۰۰مردم و رسانه های مجازی
۱۰۲مقایسه رسانه های سنتی و رسانه های مجازی در مالزی
۱۰۳اقدامات حکومت مالزی در جهت کنترل رسانه های مجازی
۱۰۴دیدگاه مردم مالزی نسبت به رسانه های دولتی
۱۰۶دیدگاه های سازمان های بین المللی نسبت به جایگاه رسانه های مالزی
۱۰۹دیدگاه روزنامه نگاران و احزاب مخالف درباره جایگاه رسانه ها
۱۱۰دیدگاه ماهاتیر محمد به آزادی مطبوعات
۱۱۱معیارهای تجزیه و تحلیل حق آزادی رسانه ها در مالزی
۱۱۳فساد در مالزی
۱۱۵دیدگاه ماهاتیر محمد در مبارزه با فساد
۱۱۶سیر تاریخی قوانین مبارزه با فساد و تأسیس نهاد مبارزه با فساد
۱۱۹ابزارهای قانونی مبارزه با فساد
۱۲۶برنامه ملی درستیکاری (ان.آی.پی) و INTEGRITI
۱۲۷چالش های اصلی فساد در مالزی
۱۳۲فساد مالی نجیب رزاق نخست وزیر
۱۳۵نخست وزیری دوباره ماهاتیر محمد و تأثیر آن بر مبارزه با فساد
۱۳۶تقویت اصلاحات حکومتی و طرح ملی مبارزه با فساد (ان.آ.سی.پی.)
۱۴۰نتیجه گیری
۱۴۰ماهاتیر محمد : معمار مالزی نوین
۱۴۲زندگی خصوصی

۱۴۳.....	زندگی سیاسی.....
۱۴۹.....	فصل دوم: ایران.....
۱۴۹.....	مقدمه.....
۱۵۵.....	جمعیت و جغرافیا.....
۱۵۶.....	ارکان اساسی نظام جمهوری اسلامی ایران.....
۱۵۸.....	ساختار فرهنگی.....
۱۵۸.....	تأثیر فرهنگ ایرانی در ساختار حکومتی.....
۱۶۳.....	تنوع قومی.....
۱۷۳.....	نابرابری در توسعه متوازن استان ها.....
۱۷۴.....	راهکارهای اقتصادی.....
۱۷۵.....	راهکارهای فرهنگی.....
۱۷۷.....	قوم گرایی در فضای مجازی.....
۱۷۸.....	جایگاه نخبگان.....
۱۷۹.....	چرخش نخبگان.....
۱۸۱.....	فرار نخبگان.....
۱۸۳.....	ویژگی های داخلی تشدید کننده خروج نخبگان.....
۱۸۴.....	راهکارهای جلوگیری از خروج نخبگان.....
۱۸۵.....	نخبه کشی.....
۱۸۶.....	ساختار اقتصادی.....
۱۸۶.....	برنامه های توسعه در ایران.....
۲۰۰.....	هاشمی رفسنجانی.....
۲۰۰.....	زندگی خصوصی.....
۲۰۱.....	زندگی سیاسی.....
۲۱۱.....	جنبش دانشجویی در دوره رفسنجانی.....

۲۱۹.....	بعد اقتصادی
۲۳۱.....	سید محمد خاتمی
۲۳۱.....	زندگی خصوصی
۲۳۴.....	زندگی سیاسی قبل از ریاست جمهوری
۲۳۵.....	دولت سید محمد خاتمی
۲۳۵.....	بعد سیاسی
۲۴۲.....	دستاوردهای دولت خاتمی در سیاست خارجی:
۲۵۴.....	دموکراسی
۲۶۳.....	بعد اقتصادی
۲۸۱.....	حوزه فرهنگی در دوره خاتمی
۲۸۹.....	فساد
۳۰۳.....	نقش قوه قضائیه در مبارزه با فساد
۳۰۴.....	انواع فساد در ایران
۳۰۴.....	۱-فساد سیاسی
۳۰۵.....	۲-فساد اداری
۳۱۰.....	۳-فساد اقتصادی
۳۱۹.....	نشانه های دولت رانتیر در ایران
۳۲۵.....	فصل سوم: مقایسه و نتیجه گیری.....
۳۲۵.....	مقایسه ایران و مالزی
۳۲۵.....	۱-حوزه فرهنگی
۳۲۹.....	۲-حوزه اقتصادی
۳۳۶.....	۳-حوزه سیاسی
۳۵۳.....	منابع.....

بسم الله الرحمن الرحيم

در دهه‌های اخیر، مسئله‌ی فساد به‌عنوان یکی از چالش‌های مهم جوامع و کشورها برای توسعه اقتصادی و اجتماعی، به طور جدی مورد توجه قرار گرفته است. این پدیده، بر خلاف تلاش‌های گسترده برای مبارزه با آن، همچنان به‌عنوان یکی از موانع اساسی رشد اقتصادی و به ویژه توسعه اقتصادی، تحقق توسعه پایدار، جذب سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی و نیز ریشه کن کردن فقر و نابرابری در کشورها شناخته می‌شود. امروزه توسعه اقتصادی و به ویژه توسعه پایدار اقتصادی، به عنوان مهمترین هدف در پیشرفت و ارتقاء سطح زندگی مردم در دستور کار دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی به ویژه سازمان ملل متحد قرار گرفته است.

رشد اقتصادی به افزایش تولید ناخالص داخلی یک کشور و به عبارتی میزان تولید کالا و خدمات در یک بازه زمانی مربوط می‌شود، در حالی که توسعه اقتصادی شامل پیشرفت‌های گسترده تری از جمله بهبود استانداردهای زندگی، سلامت و مراقبت‌های بهداشتی، آموزش، توزیع عادلانه درآمد و کاهش فقر، حفظ محیط زیست و به عبارتی تغییر کیفیت کلی زندگی برای شهروندان آن کشور است. همان‌گونه که اشاره شد، امروزه دولت‌ها یک قدم فراتر رفته و توسعه اقتصادی را در یک برنامه گسترده تری به نام توسعه پایدار اقتصادی دنبال می‌کنند. توسعه پایدار اقتصادی تأکید زیادی بر تعادل بین توسعه اقتصادی و ملاحظات زیست محیطی و اجتماعی دارد. در این بین، یکی از موانع مهم توسعه اقتصادی عامل فساد می‌باشد.

فساد یک مفهوم گسترده در حوزه های مختلف اجتماعی و سیاسی است و به طور معمول به عملکرد افراد یا نهاد های دولتی و عمومی بر خلاف قوانین و مقررات اطلاق می شود. مهمترین نوع فساد، فساد مالی شامل انتقال و استفاده غیر قانونی منابع مالی عمومی، فساد اداری شامل انحراف از وظایف و اختیارات قانونی کارکنان و نهاد های دولتی و عمومی و نیز فساد سیاسی شامل استفاده از موقعیت های قدرتی در جهت منافع شخصی و گروهی توسط سیاستمداران و نهادهای سیاسی و عمومی می باشد. در واقع فساد تأثیرات جدی منفی بر جامعه، اقتصاد و امنیت اجتماعی دارد.

هدف کتاب حاضر که حاصل پژوهش های استاد فرزانه دکتر حسین حسین‌نژاد ممرآبادی و خانم زینب عزیزی می باشد، بررسی تأثیر فساد بر توسعه اقتصادی و تلاش برای ارتقاء اجرای عدالت اجتماعی و اقتصادی است. اینکه چگونه فساد می تواند جلوی رشد متوازن اقتصادی را بگیرد و اگر توسعه ای اتفاق بیفتد این توسعه نوعی توسعه شلخته و نامتوازن خواهد بود و منجر به ایجاد نابرابری، فقر و بی عدالتی خواهد شد. در این راستا، تأثیر فساد بر توسعه اقتصادی در دو کشور مسلمان ایران و مالزی مورد مطالعه تطبیقی و تاریخی قرار گرفته است. ویژگی های مشترک مذهبی و فرهنگی بین دو کشور از جمله دلایل این انتخاب بوده است.

پژوهش حاضر نتیجه می گیرد که کشور مسلمان مالزی که تقریباً در کنترل فساد موفق بوده است، نمونه ای است در مخالفت با نظریه ای که دین را عامل فساد می داند و مخالف ورود آن به حوزه سیاست می باشد. این مقایسه بیانگر اهمیت و تأثیر نه تنها اصلاحات سیاسی و اقتصادی در کنترل فساد، بلکه روابط اجتماعی و فرهنگی در کاهش فساد و تحقق توسعه اقتصادی خواهد بود. اینکه چگونه تعدد مذهبی و فرهنگی و قومی در کنار هم در یک سرزمین و تلاش مسئولین در جهت اعتماد سازی و نهایتاً جلب

اعتماد اجتماعی مردم به مسئولین، می تواند باعث توسعه اقتصادی و فرهنگی کشور و همچنین تلاش همگانی در جهت کنترل فساد باشد.

کتاب حاضر پژوهشی ارزنده و کاربردی برای جامعه علمی کشور و همچنین مسئولین و سازمان های متولی اقتصاد و فرهنگ می باشد و امید است با ارتقاء دانش و آگاهی نسبت به چالش های فساد، منجر به تلاشی همگانی در جهت کنترل فساد و نهایتاً تحقق توسعه پایدار در کشور عزیزمان ایران گردد.

دکتر عادلہ عاصمی زواره، دانشکده علوم کامپیوتر و فناوری اطلاعات

دکتر علی علی بیگی، دانشکده حقوق

دانشگاه مالایا - مالزی

ژوئیه ۲۰۲۳

فصل اول: مالزی

مقدمه

کشورهای شرق آسیا که در گزارش بانک جهانی^۱ در تابستان ۱۹۹۳، نتیجه عملکردشان «معجزه شرق آسیا» نامیده شدند، از بین کشورهایی که با زمینه های اجتماعی^۲ متفاوت از غرب، فرایند صنعتی شدن^۳ را آغاز کردند، موفق ترین نمونه های جهان هستند. گزارش بانک جهانی، هشت اقتصاد^۴ را به عنوان اقتصادهای آسیایی با عملکرد بالا تعیین کرد که عبارتند از: ژاپن^۵، چهار اقتصاد شمال شرقی آسیا^۶ شامل جمهوری کره جنوبی^۷، تایوان^۸ (چین)^۹، سنگاپور^{۱۰}، هنگ کنگ^{۱۱} و سه اقتصاد جنوب شرق آسیا یعنی

-
- 1- The World Bank
 - 2- Social
 - 3- Industrialization
 - 4- Economy
 - 5- Japan
 - 6- Asia
 - 7- Republic of Korea
 - 8- Taiwan
 - 9- China
 - 10- Singapore
 - 11- Hong Kong

مالزی^۱، تایلند^۲ و اندونزی^۳ (جومو^۴، ۲۰۰۱: ۶۶۱). از بین کشورهای فوق، مالزی از سال های ۱۹۹۰ تا بحران ۱۹۹۷ رشد مداوم و پرتوانی را تجربه کرده است. رشد تولید به طور متوسط، ۸/۵ درصد در سال و نرخ بیکاری^۵ کمتر از ۳ درصد بود (اس وود^۶، ۲۰۰۵: ۱۶).

مالزی کشور نسبتاً کوچکی است که هنوز نیم قرن از تاریخ استقلال و شکل گیری اش به شکل کنونی سپری نشده است. تا چند دهه قبل صدور مواد اولیه خام به خصوص قلع و کائوچو تنها منبع عمده درآمد اقتصاد مالزی بود. چهار دهه قبل کشوری نیمه جنگل نشین محسوب می شد و مردمش دارای زندگی سطح متوسط و پایین بودند و اختلافات سرزمینی و مرزی با کشورهای نوظهور دیگر در منطقه و تعارضات چند قومی^۷ و نژادی^۸ یا به تعبیر روشن تر چندملیتی^۹ مردمش در داخل بحران های مهمی را به این کشور تحمیل می کرد. اما هیچ کدام از این ویژگی های تاریخی^{۱۰} مانع آن نشد که مالزی امروزه به عنوان یک بازیگر بسیار مهم در آسیا، در جهان اسلام و در میان غیرمتعهدها، در میان کشورهای دارای اقتصاد برتر و در میان صادرکنندگان تکنولوژی^{۱۱} ارتباطات جهان مطرح نباشد. مالزی کشوری مدعی توسعه^{۱۲} سازگار با فرهنگ و تمدن^{۱۳}

-
- 1- Malaysia
 - 2- Thailand
 - 3- Indonesia
 - 4- Jomo
 - 5- Unemployment
 - 6- Swood
 - 7- ethnic
 - 8- Racial
 - 9- Multinational
 - 10- Historical
 - 11- Technology
 - 12- Development
 - 13- civilization